

«ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ»

ΣΤΟ Πειραματικό Θέατρο της Μαριέττας Ριάλδη «Τα Παιδιά», έργο δικό της πρωτόπαιχτο, με σκηνοθεσία της ίδιας και σκηνικό του Βλάση Κανιάρη, σε μία πράξη με είκοσι, που καλύπτει ένα δώρο.

ΘΕΜΑ του έργου ή παρουσίαση χαρακτηριστικών στιγμιότυπων, άλλων με τάση αθετήσιμης τεκμηρίωσης κι άλλων συμβολικών, άλλων με την έκφραση όμως ρεαλισμού κι άλλων με την απόχρωση συγκινημένου λυρισμού, με σκοπό να δοθεί από το σύνολο μία αφηγηματική σταδιακή ανασκόπηση της τραγικής περιπέτειας του δεύτερου παγκόσμιου πολέμου, κατά τρόπον που ν' αγγίξει την βαθύτερη αίσθηση και να οδηγήσει σε συμπνευματικές σκέψεις που να αιτιολογούν την μεταπολεμική αποδιάρθρωση του κόσμου και της κοινωνίας και να δημιουργούν συνεπιθυμητά στοιχεία για το άμεσο μέλλον σε κλίμακα παγκόσμια μ' επίκεντρο την μοίρα του ανθρώπου στο νευραλγικό σημείο της εξασφάλισης των παιδιών μακριά από τα δεινά ενός νέου πολέμου, αλλά και την εξασφάλιση της φυσιολογικής γενετικής από τους κινδύνους των βιοτεχνικών προόδων της έπιστημης. Ενόητο συνεπώς ότι μία καταδίκη του πολέμου κι' ένα κήρυγμα ειρήνης πανανθρώπινης αποτέλει τον κύριο στόχο του έργου.

Έν τούτοις, δεν πρόκειται για έργο θεατρικής δομής, αλλά για ένα τεκμηριωμένο αφήγημα κατά την μορφή των ανάλογων κινηματογραφικών «ντοκουμαντέρ». Κι' από την έποψη αυτή, ενδιαφέρει να εξετασθεί κατά πόσον δεν παραλείφθηκαν χαρακτηριστικά γεγονότα και δεν παρεξερράσαν μειωμένες σημασίες και, επίσης, ενδιαφέρει η επεξεργασία της παρουσίαισής και της απόδοσής.

ΠΡΙΝ ν' αναφέρω τα καλά σημεία της όλης προσπάθειας, θα ήθελα να σημειώσω μερικές παραλείψεις και χαρακτηρισμούς σημαντικών γεγονότων και μερικές απορίες.

Το διαφορετικό απ' όλους τους άλλους πολέμους που είχε αυτός ο πόλεμος, ήταν το ότι άνθρωποι απάνθρωποι έπεκτάθησαν στον άμαχο πληθυσμό από σημείους τετραπλάσιους νεκρούς απ' ό,τι οι έμπολεμοι στρατοί, μ' επίκεντρο τους ανθρωποφόνους και τους εκατόν

πενήντα χιλιάδες άμαχους που εξαφανίσαν μια και μόνη βόμβα στη Χιροσίμα, και τον ψυχικό τραυματισμό εκατομμυρίων παιδιών απ' όπου προέκυψε η απειλημένη και ώργισμένη νεότητα της έποχής μας. Κι' ακόμα ότι τον πόλεμο αυτόν δεν τον ακολούθησε μία πραγματική ειρήνη, αλλά παρέμεινε μέχρι σήμερα «άσφαρος νεκρός» έφ' όσον από την δήμεν λήξη του μέχρι σήμερα εξεργάσαν πενήνταδου τοπικοί πόλεμοι, ό ένας μετά τον άλλον. Έτσι ώστε πάντα να είναι μερικοί εν ενεργεία και, κυρίως, το Βιετνάμ και η Μπιαόρα. Γίνετα γι' αυτήν λόγος στο έργο, αλλά πρωτότερα. Δηλαδή πριν από την Χιροσίμα, ενώ παραλείπεται το Βιετνάμ.

Πλην όμως αυτών των για πρώτη φορά ιδιαίτερων χαρακτηριστικών που είχε ο πόλεμος αυτός, ένα δεύτερο ζήτημα είναι ποιοι και για ποιους λόγους δημιουργήσαν τους εν συνεχεία και μέχρι σήμερα πολέμους και την συντήρησή της απειλής ενός τρίτου εξοντωτικού πολέμου; Γιατί οι ήθελιές χώρες από το ένα μέρος, όδεν άγωνίζονται για τον άφοπλισμό και την ειρήνη κι' από το άλλο μέρος στέλνουν όπλα στους φτωχούς λαούς εξεθώντας τους σε άλληλοσφαγή για τα δικά τους άθελιμα συμφέροντα, ενώ ό ΟΗΕ για ν' αντιμετώπιση όλα αυτά άρκείται σε μία γραφειοκρατία που έφθασε το 1968 σε 526 εκατομμύρια σελίδες (όπομνήματα, συζητήσεις, προτάσεις κλπ.) συνολικού βάρους 1.738 τόνων; Πρόσφατο το βιβλίο του Κύρου Σουλταμπέργκερ που σ' άπομνημνεύματα με τίτλο «Με τους μεγάλους στα παρασκήνια» περιγράφει έξ ιδίας αντίληψης τις μηχανορραφίες των μεγάλων ήγετών προς εξόντωση των ανταγωνιστών των άλλων χωρών και με όργανα και θύματα λαούς φτωχούς όπου παρουσιάζονται σαν γενεακάδωροι προστάτες. Άν πράγματικά όπληξε η κολή θέληση, το πρώτο ζήτημα που θ' αντιμετώπιζόταν θα ήταν όι από άσπία θάνατοι τριανταπέντε εκατομμύρια ανθρώπων κάθε χρόνο και τα πεντακόσια εκατομμύρια των όποσιζόμενων. Θα μπορούσε να λυθό το πρόβλημα αυτό, άν τα διακόσια διεκατομμύρια δολάρια που οι μεγάλοι της άνατολής και της δύσης διαθέτουν κάθε χρόνο για εξοπλισμούς, τα διέβεναν για τον πόλεμο κατά της πείνας και της άνείας, την αύξηση της κοινωνικής πρόνοιας και την ελάττωση των φόρων. Τότε δεν θα έχρηά-

Τού
κ. "Αγγελου Δόξα

ζονταν όπλα ούτε για έπίθεση ούτε για άμυνα, γιατί μόνο ένας τρελός θα σκεφτόταν να σκοτώση τον γείτονά του. Ό Άμερικανός συνταγματάρχης Κέμπελ δημοσίευσε μία έμπεριστάτωμένη στατιστική, ό που άποδεικνύεται ότι δαπανήθηκαν τριάντα χιλιάδες δολάρια για να σκοτωθό τον πόλεμο ό καθένας από τα πενήντα εκατομμύρια νεκρών. Ήτοι, ό άσύλληπτος αριθμός του έναμιου τρισεκατομμυρίου δολαρίων, που όχι να έδρωσών την ειρήνη και να καταργήση τον πόλεμο θα μπορούσε, αλλά ν' αλλάζε έ από ευτυχία την όμη όλης της ανθρωπότητας. Και τέλος, ποιά ήταν η στάση του 13ου των Άποστόλων κατά τη διάρκεια του πολέμου και του μεταπολέμου; Έξοργιστικές παρανέσεις άρετής, όλοκληρωτική έμπράγμητ άδράκεια και άφελισμός τύπου ό που ε ντέ ή για την παγίδευση και άλλων μαζών.

ΕΦ' ΟΣΟΝ σκοπός του έργου του Πειραματικού δεν ήταν να παρουσίαση την ιστορική περιγραφή των γεγονότων, αλλά να έπικαθή και σ' ένα κήρυγμα ήθελις και προτάσεις του ανθρώπου, θα έπρεπε, πέρα από την αναπαράσταση, να έρευνηθούν τα γεγονότα στην αιτιολογία τους και να πέσουν μερικά προσώπων που κρύβουν ένα βάθος όλοτέτα αντίθετο από την έπιφανεία. Νομίζω πως άν η συγγραφέας έπαινε το θέμα της στην καθολικότερη άποψη αίτίας και σκοπιμότητας, θα ήταν σε θέση να το άναπτύξη σ' έπίπεδο γενικότερου ένδιαφέροντος, έφ' όσον έδειξε στις σκηνές που παρέθεσε ότι έχει την φαντασία αλλά και την ικανότητα έντυπωσιακής παρουσίαισης νευραλγικών σημείων μέσα στα πλαίσια των άπαιτήσεων μιας τεχνικής ψυχολογικής και αίσθητικής και θεατρικής, καλής ποιότητας, πράγμα στο όποιον συνετέλεσε και το ότι ταυτόχρονη ήταν η συνεργασία συγγραφέα και σκηνοθέτη, αλλά και ήθοποιου, έφ' όσον η ίδια εκάλυψε και τις τρεις αυτές ιδιότητες.

Το μόνο που αντίφάσκει στην πρόθεση της είναι η κραυγαλέα έπιθύμια τεκνονοίας, ενώ είναι γνωστό και όλοι οι άσχολούμενοι με τα ζητήματα αυτά συμφωνούν, ότι

ένα από τα βασικά μέτρα ελάττωσας της δυστυχίας κι' εξασφάλισως της ειρήνης, είναι η μείωση των γεννησών. Ό όπερπληθυσμός που μαστίζει σήμερα την ανθρωπότητα, είναι άμεση άπειλή κακοδαιμονίας και πολέμου. Και είναι χαρακτηριστικό ότι η Γερμανία και η Ιταλία, που στάθηκαν οι πρώτο-γάτες του τελευταίου πολέμου, ήταν οι πιο πυκνοκατοικημένες όπερπληθυσμικές χώρες της Εύρώπης.

ΠΟΛΥ εύσυνεδητη και καταφανώς έπίπονη στάθηκε η προεργασία για την απόδοση του έργου σε λεπτομέρειες έκφραστικές και κινητικές και σε βοηθητικά μέσα φωτιστικά και ήχητικά. Τούτο συνετέλεσε στο να όπάρη μία έναισιότητα, όστε να μη ξεχωρίζω σε πρέπουσα απόδοση ό μικρός ρόλος από τον μεγάλο. Στην πρώτη γραμμή παρουσίας στάθηκε η Καίτη Χρονοπούλου, που άδίστα και μετρημένα μεταπηδούσε τις καταστάσεις και μαζί της κατά τρόπο άμωγο η Μαριέτα Ριάλδη με άείους συνεργάτες την Φούλη Προδρομίδου, Ειρήνη Χατζήκωνσταντή, Φιλιά Κουλαρή και τους Σπ. Σουμάλα, Πολ. Πολυκάρπου, Γ. Σταμάτη. Άναφέρω επίσης σε μικρότερους ρόλους τον Γ. Θεοδωρίδη, την Χ. Άνταχοπούλου και την Έλπ. Φεταλίδη.

ΕΙΝΑΙ το τρίτο πρόγραμμα που όμως δίνει φέτος το Πειραματικό θέατρο μέσα σε πολύ λίγο χρονικό διάστημα. Πρέπει να κατανοηθό ότι η προσπάθεια του είναι άξιολογη, αλλά και σκληρή. Έπειδή δεν είναι ούτε σκηνη έμπορικώς έπιτυχίον, ούτε σκηνη έργων εξακριβωμένων ποιότητας, αλλά ένα προσκήνιο πειραματικό, μία προεργασία άπαραίτητη όπως όλα τα πειράματα που, χωρίς να έχουν εξασφαλισμένη την άμση έπιτυχία, όμως είναι άπαραίτητα για την άπώτερη έπιτυχία. Σε μία πειραματική σκηνη θα έλθουν στη δοκιμασία της πραγματικότητας για πρώτη φορά, ιδέες πρωτοτύπων και προσπάθειες συγγραφέων, σκηνοθετών, ήθοποιών, σκηνογράφων. Τό θάρρος και η έπιμονη, αλλά και η σεμνότητα και η καρτερία, είναι άπαραίτητα. Και φυσικά, ό πρώταθλητής δεν βγαίνει με το πρώτο όλμα. Γι' αυτό και οι πειραματικές προσπάθειες πρέπει να περιβάλλονται από κάθε όποστηρίξη ήθελι και όλική και να περιλαμβάνονται στην περιοχή των κρατικών έπιχορηγήσεων.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΔΟΞΑΣ